

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського здоров'я
Кафедра внутрішніх хвороб

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРША ДОЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА ТА ЕКСТРЕМАЛЬНА МЕДИЦИНА

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Назва освітньої програми	Фармація, промислова фармація
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний телефон	E-mail
Людмила Назарівна Єфременкова, професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри внутрішніх хвороб	067-122-39-12	kafedraKPPK@i.ua
Сторінка курсу у Moodle: https://moodle.mgu.edu.ua/		

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «Перша долікарська допомога та екстремальна медицина» дозволяє опанувати знання, вміння та практичні навички, які надають можливість фармацевтичному фахівцеві швидко та правильно зорієнтуватися у невідкладній ситуації, уникнути фатальних помилок або втрати часу та здійснити першочергові кроки, які врятують життя людині і/або стануть добрим підґрунтям для її успішного подальшого лікування у стаціонарі. Предметом вивчення є організація надання домедичної допомоги при невідкладних станах, які виникають на виробництві, у побуті, під час дорожньо-транспортних пригод, катастроф, техногенних аварій, у військових ситуаціях та при гострих терапевтичних і хірургічних захворюваннях та термінальних станах.

Метою навчальної дисципліни «Перша долікарська допомога та екстремальна медицина» є засвоєння базових теоретичних положень домедичної допомоги, оволодіння практичними навичками надання невідкладної допомоги потерпілим на місці події та при транспортуванні до лікувального закладу.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс підґрунтям для засвоєння та удосконалення знань отриманих при вивченні дисциплін «ПР.01 Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою», «Безпека життєдіяльності. Основи біоетики та біобезпеки», «Фармакологія», «Фармакотерапія з фармакокінетикою», «Патологічна фізіологія».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Перша долікарська допомога та екстремальна медицина» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі фармації, фармакології, аптечної та промислової технології ліків, що передбачає застосування теорій та методів фармацевтичної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 2. Здатність демонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ.

СК 4. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

СК 5. Здатність здійснювати консультування та фармацевтичну опіку під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого із врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей лікарського засобу.

СК 9. Здатність організувати діяльність аптеки (у сільській місцевості) із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами, виробами медичного призначення та іншими товарами аптечного асортименту, відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

СК 21. Компетентне володіння цілями та можливостями програми «Доступні ліки» на території України під час воєнного стану.

Навчальна дисципліна «Перша долікарська допомога та екстремальна медицина» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності; використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності, володіти завданнями державної програми «Доступні ліки».

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності; проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності з метою профілактики поширення захворювань, при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 5. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях з використанням креативних методів та підходів; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 13. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- завдання і загальні принципи надання домедичної допомоги у разі нещасних випадків і гострих станів;
- порядок проведення первинного огляду потерпілого;
- причини, клінічні прояви різних травм і невідкладних станів;
- послідовність та обсяг домедичної допомоги, профілактику ускладнень;
- види іммобілізації, способи і види транспортування потерпілого залежно від локалізації і характеру ушкоджень;
- принципи і методи реанімації, показання для її проведення та критерії її ефективності;
- організаційні принципи надання медичної допомоги населенню;

Уміння:

- поглиблювати свої знання в медицині; розпізнавати стани, загрозливі для життя і здоров'я пацієнта/клієнта;
- здійснювати домедичну діагностику соматичних захворювань та станів, які виникли в результаті травматичних ушкоджень;
- визначити основні принципи оцінки стану постраждалих; безпечно переміщувати пацієнта/клієнта на візок, крісло-візок, ноші, ліжко; та при наданні невідкладної допомоги; професійно спілкуватися;
- забезпечити власну інфекційну безпеку та безпеку пацієнта/клієнта, в тому числі, при роботі з біологічними рідинами (профілактика ВІЛ-інфікування та гепатиту);
- обробити рану; забезпечувати асептику під час виконання медичних маніпуляцій;
- провести тимчасове припинення кровотечі; транспортувати потерпілих;
- здійснювати штучну вентиляцію легень, закритий масаж серця.
- здійснювати дезінфекцію та утилізацію використаного одноразового медичного інструментарію;
- обробляти руки до і після виконання будь-якої маніпуляції (соціальний рівень); дезінфікувати предмети догляду;
- володіти основами фіксуючої транспортувальної та лікувальної іммобілізації у разі переломів і вивихів ;
- безпечно транспортувати пацієнта/клієнта, надавати йому оптимального положення;

- застосовувати лікарські засоби: зовнішньо, ентерально і парентерально;
- збирати одноразовий стерильний шприц; набирати лікарські засоби з ампул і флаконів;
- виконувати внутрішньо шкірні, підшкірні і внутрішньо м'язові, внутрішньовенні ін'єкції;
- збирати і заповнювати системи для внутрішньовенних вливань;
- запобігати ускладненням, що можуть виникнути при парентеральному способі введення лікарських засобів;
- виконувати певні види медсестринських втручань (наприклад, ін'єкційне введення ліків, промивання шлунку, інсулінотерапія тощо);
- надавати домедичну допомогу та здійснювати фізичний супровід осіб з інвалідністю при обмеженнях самообслуговування; самостійного пересування; орієнтації; спілкування; контролювання своєї поведінки;
- проводити серцево-легеневу реанімацію у термінальних станах;
- вводити лікарські препарати в організм хворого/потерпілого при виникненні невідкладного стану;
- вміти правильно оцінити психологічний стан людей, що перебувають в невідкладних станах, що виникли внаслідок захворювання, нещасних випадків чи впливу екзогенних чинників та вміти надати домедичну допомогу.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14 / 8	28 / 14	42 / 68	1	1 / 1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Організація медичної допомоги населенню	8	-	2	6	4		-	4

Тема 2. Загальні принципи та правові засади надання домедичної допомоги. Поняття про клінічні протоколи і стандарти екстреної медичної допомоги. Особиста безпека осіб, що надають домедичну допомогу. Асептика, антисептика.	10	2	2	6	8	2	2	4
Тема 3. Обстеження постраждалого на місці події. Домедична допомога у разі шоку та при термінальних станах з основами реанімації.	12	2	4	6	12		2	10
Тема 4. Домедична допомога при коматозних станах гострому коронарному синдрому (інфаркті міокарду), інсульті та епілепсії.	12	2	4	6	12	2	2	10
Тема 5. Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб.	12	2	4	6	12		2	10
Тема 6. Медична маніпуляційна техніка.	12	2	4	6	12	2	2	10
Тема 7. Поняття про кровотечу та крововтрату. Контроль кровотеч. Класифікація ран.	12	2	4	6	12		2	10
Тема 8. Особливості домедичної допомоги при психогенних розладах у постраждалих. Особливості домедичної допомоги особам з інвалідністю.	12	2	4	6	18	2	2	10
Усього годин	90	14	28	48	90	8	14	68
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Залік								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. Матеріальна база: Навчальні манекени для СЛР для дорослих – Brayden Basic, advanced, pro. Навчальні манекени для дитячої реанімації - Brayden Junior Advanced, Brayden Junior Pro. Навчальні манекени для СЛР немовлят - Brayden Baby Advanced, Brayden Baby Pro. Манекени Брейдена є важливим інноваційним досягненням, що допомагає забезпечити ефективну СЛР-компетентність, на якій ґрунтується вся успішна реанімація.

6. ПИТАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Організація медичної допомоги населенню. 1. Сутність поняття «невідкладні стани людини», «екстрена медична допомога»; 2. Принципи побудови системи охорони здоров'я в Україні; 3. Види лікувально-профілактичної допомоги.	4	-

	4. Організація медичного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Принципи організації, завдання, сили і засоби Державної служби медицини катастроф та медичної служби цивільної оборони України.		
2	Тема 2. Загальні принципи та правові засади надання домедичної допомоги. Поняття про клінічні протоколи і стандарти екстреної медичної допомоги. Особиста безпека осіб, що надають домедичну допомогу. Асептика, антисептика. 1. Загальні принципи надання домедичної допомоги, нормальні життєві показники; 2. Правила здійснення загального огляду постраждалого на місці події; надання домедичної допомоги при наявності декількох постраждалих; 3. Визначення стану постраждалого; Аналіз показання до направлення пацієнта до стаціонару. <ul style="list-style-type: none"> • Навички обробляти руки до і після виконання маніпуляцій; здійснювати профілактику передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції при виконанні медичних втручань. 	4	2
3	Тема 3. Обстеження постраждалого на місці події. Домедична допомога у разі шоку та при термінальних станах з основами реанімації. 1. Ознаки та алгоритм допомоги при непритомності, колапсі, шоку. Види шоку. 2. Правила надання домедичної допомоги постраждалим при раптовій зупинці серця; 3. Ознаки життя й ознаки смерті; 4. Ознаки ефективності реанімаційних заходів; <ul style="list-style-type: none"> • Послідовність проведення первинного огляду. 	4	2
4	Тема 4. Домедична допомога при коматозних станах гострому коронарному синдромі (інфаркті міокарду), інсульті та епілепсії. 1. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим без свідомості. 2. Характеристика діабетичної коми; артеріального тиску, пульсу. 3. Причини провокуючих факторів, клінічна картина. <ul style="list-style-type: none"> • Методика допомоги на догоспітальному етапі при комах, інфаркті міокарду, інсульті та епілепсії. 	4	2
5	Тема 5. Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб. 1. Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб. 2. Методика надання долікарської допомоги при задишці, кровохарканні, легеневій кровотечі, гарячці. 3. Ознаки астматичного стану. 4. Алгоритм надання невідкладної допомоги при нирковій кольці, гострій затримці сечі. 5. Ознаки гострої дихальної недостатності, бронхіальної обструкції. 6. Методика здійснення долікарської допомоги при шлунково-кишковій кровотечі, блюванні, діареї, печінковій кольці.	4	2
6	Тема 6. Медична маніпуляційна техніка. 1. Шляхи і способи введення лікарських засобів. 2. Правила застосування лікарських препаратів різними способами. 3. Причини ускладнень, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. 4. Сутність долікарської допомоги при анафілактичному шоці. <ul style="list-style-type: none"> • Види шприців та голок. 	4	2

7	Тема 7. Поняття про кровотечу та крововтрату. Контроль кровотеч. Класифікація ран. 1. Поняття і класифікація кровотеч і ран. Ознаки рани. 2. Ознаки зовнішніх кровотеч, симптоми внутрішньої (паренхіматозної) кровотечі. 3. Характеристика крововтрати, синдрому гострої анемії, геморагічного шоку. 4. Методи тимчасового й остаточного зупинення кровотечі; 6. Алгоритм долікарської допомоги при пораненнях.	4	2
8	Тема 8. Особливості домедичної допомоги при психогенних розладах у постраждалих. Особливості домедичної допомоги особам з інвалідністю. 1. Алгоритм надання допомоги пацієнту, який знаходиться у збудженому та агресивному стані, а також неконтактним пацієнтам. 2. Загальна характеристика психопатологічних розладів. 3. Характеристика гострих психогенних реакцій потерпілих. 4. Методика дії у разі відмови пацієнта/клієнта від отримання допомоги. <ul style="list-style-type: none"> • Критерії ефективності спілкування з пацієнтом. 	4	2
Всього		28	14

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Перша долікарська допомога та екстремальна медицина» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичних занять.
3. Консультації з викладачем протягом семестру.
4. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
5. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
6. Підготовка до підсумкового контролю.

8. ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Алгоритм MARCHE. Особливості першої медичної допомоги під час війни Основні документи нормативно-правової бази щодо захисту життя і здоров'я людини в Україні. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Закон України «Про екстрену медичну допомогу». Аналіз стану здоров'я людей в Україні. Основні принципи охорони здоров'я України	6	4
2.	Тема 2. Факти про кров. Чотири ознаки масивної кровотечі. Кровотечі, їх класифікація. Зовнішня і внутрішня кровотечі, причини виникнення та ознаки. Носові кровотечі. Ознаки та швидке розпізнавання	6	4

	загрозливої для життя кровотечі.		
3.	Тема 3. Як зупинити кровотечу. Прямий тиск на рану, тампонада та гемостатики. Переведення пораненого в положення на боці (животі). Зупинка кровотечі з рани шиї. Зупинка кровотечі з рани шиї. Зупинка кровотечі з рани тулуба. Зупинка кровотечі з ран кінцівок.	6	10
4.	Тема 4. Як зупинити кровотечу. Джгут-турнікет та саморобний джгут. Зупинка кровотечі з рани верхньої кінцівки (взаємодопомога). Зупинка кровотечі з рани нижньої кінцівки (взаємодопомога). Зупинка кровотечі за допомогою спеціальних джгутів (самодопомога).	6	10
5.	Тема 5. Як перевірити чи людина при свідомості та звільнити дихальні шляхи. Реанімація. Штучне дихання – його різновиди, методика та техніка проведення штучної вентиляції легенів. Однчасне проведення штучного масажу серця та штучного дихання двома реаніматорами. Штучне дихання різними методами одним реаніматором. Відпрацювання навичок реанімації на манекенах Brauden.	6	10
6.	Тема 6. Правила огляду постраждалого. Накладання пов'язки на грудну клітку. Накладання джгута на кінцівки. Накладання пов'язки на голову.	6	10
7.	Тема 7. Як зупинити немасивні кровотечі. Бандаж та тиснута пов'язка. Первинний огляд пораненого, визначення ознак життя Проведення серцево-легеневої реанімації. Переведення в стабільне положення.	6	10
8.	Тема 8. Як уникнути переохолодження. Як викликати швидку. Накладання пов'язки на живіт. Зупинка кровотечі з рани тулуба за допомогою гемостатичних засобів (само- та взаємодопомога). Зупинка кровотечі з рани кінцівки за допомогою спеціальних перев'язувальних пакетів (само- та взаємодопомога).	6	10
9.	Всього	48	68

9. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни «Перша долікарська допомога та екстремальна медицина» передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит (залік)
--	---

**10. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
<i>Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях</i>			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т. ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100
Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т. ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

11. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	Задовільно	не зараховано
35-59 (3)	Fx	Незадовільно	
1-34 (2)	F		

12. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Перша долікарська допомога та екстремальна медицина в екстремальних умовах як навчальна дисципліна, її актуальність, зміст.
2. Поняття домедичної допомоги в екстремальних умовах мирного часу та бойових умовах.
3. Правові аспекти надання домедичної допомоги.
4. Місце та обсяг надання домедичної допомоги у бойових та небойових умовах. Огляд місця пригоди, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження.
5. Засоби особистої безпеки. Безпека в бойових умовах. Особливості огляду місця пригоди в бойових і небойових умовах.
6. Огляд за алгоритмом САВСДЕ (КОЛЕСО).
7. Визначення рівня свідомості за шкалою APVU.
8. Види ушкоджень в бойових умовах. Засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця.
9. Алгоритми надання домедичної допомоги в секторах обстрілу та укриття.
10. Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу.
11. Техніка зупинки зовнішньої кровотечі: тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж), підняття кінцівки.
12. Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток.

13. Показання і правила застосування засобів для зупинки кровотечі хімічних.
14. Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Домедична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги.
15. Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів.
16. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових трубок).
17. Пристрої і техніка штучної вентиляції легень.
18. Гострі порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс, види, ознаки, домедична допомога.
19. Переведення пораненого (постраждалого) у стабільне положення.
20. Причини та ознаки ран м'яких тканин, проникаючих і непроникаючих ран черепа, грудної клітки, живота. Особливості бойових поранень.
21. Протекція ран накладанням пов'язок. Техніка накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи.
22. Поранення грудної клітки. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота. Накладання пов'язок при наявності стороннього тіла в рані.
23. Причини та ознаки травм голови, хребта і тазу.
24. Види травм кінцівок (переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи), причини та ознаки.
25. Абсолютні ознаки переломів. Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами.
26. Надання домедичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді (ДТП). Особливості надання домедичної допомоги при відкритих переломах. Тактика рятувальника при ДТП.
27. Опіки: класифікація, ознаки, домедична допомога в бойових і небойових умовах.
28. Відмороження: класифікація, ознаки, домедична допомога в бойових і небойових умовах. Траншейна стопа, замерзання, домедична допомога в бойових і небойових умовах.
29. Гіпертермія, домедична допомога в бойових і небойових умовах.
30. Ураження електричним струмом, домедична допомога.
31. Особливості ураження бойовими вогнесумішами, домедична допомога.
32. Уражаюча дія кислот і лугів, домедична допомога.
33. Особливості допомоги при опіках очей різного походження.
34. Причини, діагностика і домедична допомога при зомлінні, судомах, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі.
35. Домедична допомога при отруєнні невідомою речовиною, невідомим газом
36. Поняття про хімічну зброю. Класифікація та характеристика бойових отруйних речовин.
37. Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Класифікація та характеристика сильнодіючих отруйних речовин.
38. Домедична допомога при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами.
39. Уражаючі фактори аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Радіаційні ураження. Променева хвороба, ознаки. Радіопротектори.
40. Домедична допомога в бойових та небойових умовах.
41. Алгоритм проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат.
42. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення.
43. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових (секторах обстрілу, укриття та евакуації) та небойових умовах

44. Підготовка поранених (уражених) до евакуації. Медична евакуація.
45. Організація надання допомоги під час транспортування в бойових і не бойових умовах.
46. Особливості поведінки людей в надзвичайних ситуаціях. Типові реакції медичних працівників на різні травматичні події.
47. Механізми формування стресової стійкості у медичних працівників. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів.
48. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів.
49. Бойовий стрес і бойова втома: ознаки, профілактика
50. Основні принципи надання домедичної допомоги при бойовому стресі в бойових та небойових умовах.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Пекліна Г.П. Актуальні питання охорони праці в медичних та фармацевтичних установах. Надання невідкладної медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях: навчальний посібник для студентів спеціальності «Фармація» Г.П. Пекліна В.О. Колоденко А. Пахлевизяде Г.В. Висловух Т.О. Масловська В.І. Кударенко Одеса Фенікс 2019. 220 с.
2. Чуприна О. В. Домедична підготовка : курс лекцій / О. В. Чуприна, Т. П. Жилін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 120 с.
3. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. – 176 с.
4. Слободяник Г. І. Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. 168 с.

Допоміжна

1. Смірнова Г.В., Кударенко В.І. Шляхи та стратегії розвитку фармацевтичної галузі у сучасних умовах. Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Одеса 15 листопада 2019 р.). 2019. С. 239-240.
2. Смірнова Г.В., Кударенко В.І. Актуальні аспекти управління ефективністю персоналом у сучасному фармацевтичному бізнесі. Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Одеса 15 листопада 2019 р.). 2019. С. 237-238.
3. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях: Навчальний посібник для підготовки фахівців першого (освітньо-професійного) рівня, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія» (1 курс) (за загальною редакцією Волянського П.Б. та Гринзовського А.М.) / Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Калашченко С.І. та ін.]. – Київ : ІДУЦЗ, 2018. 216 с.
4. Білоус Т. Л. Долікарська допомога: навч. посіб. – Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2020. 148 с
5. Антонов А. Г. Основи медичної допомоги / А. Г. Антонов, А. М. Колесніков, Н. О. Комісарова. Київ: КНТ, 2018. 338 с.
6. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.О. Крилюк та ін. К.: 2016. 400 с.
7. Екстрена та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. Київ. 2017. 504 с.
8. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощіна. Київ. Юстон. 2016. 212 с.

9. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. 176 с.
10. Турищева Л. В. Поради щодо спілкування з дітьми, які мають особливості розвитку здоров'я. Дитина з особливими потребами. 2016. № 2. С. 10–12.
11. Григус І. М. Перша медична допомога / І. М. Григус, М. Я. Романишин. Львів: "Новий 12. Світ-2000, 2017. 176 с.
12. Кударенко В.І. Вдосконалення діяльності фармацевта. V international scientific and practical conference (17-19 November, Manchester, United Kingdom).2021. 192-194.

Інформаційні ресурси

13. Prometheus курс «Перша домедична допомога в умовах війни» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FAW+2022_T2/about
14. Демонстраційне відео Ambu Intubation Trainer URL: https://www.youtube.com/watch?v=udV1cccJCK8&ab_channel=AlexanderLu
15. Відео з демонстрацією використання манекеном Braden для непрямого масажу серця URL: <https://innosonian.global/brayden-online-overview/>
16. Офіційний портал Верховної Ради України (законодавство): веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 30.06.2022).
17. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
18. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>
19. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 30.06.2022)
20. Офіційний вісник України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19> (дата звернення: 30.06.2022)
21. Сайт Міжнародного гуманітарного університету URL: <https://mgu.edu.ua/> (дата звернення: 30.06.2022)